

ASYU 2025 Akıllı Sistemlerde Yenilikler ve Uygulamaları Konferansı

MCP ile Yapay Zeka İşgörenlerinin Araç Kullanımı

Statik Bilgiden Dinamik Kararlara ve Eylemlere

Murat Karakaya

Prof. Dr.

TED Üniversitesi

Gündem

Giriş: Akıllı İşgörenler Çağı

- Yapay Zeka (YZ) İşgöreni (Al Agent) Nedir?
- Neden Geleneksel Sohbet Robotlarından Farklıdırlar?

2. Büyük Dil Modellerinin (BDM) Kısıtlılıkları

• Halüsinasyon (Hallucination), Güncellik ve Bağlam Penceresi (Context Window) Sorunları

3. Çözüm Arayışı: Araç Kullanımı (Tool/Function Calling)

- Tanım, İş Akışı ve Avantajları
- Temel Kısıtlılığı: "N x M Problemi"

4. Standartlaşma İhtiyacı: Model Bağlam Protokolü (MCP)

- MCP Nedir? "YZ için USB-C Portu"
- Geliştiriciler ve Destekçiler
- Mimari: Ana Bilgisayar (Host), İstemci (Client) ve Sunucu (Server)

5. Karşılaştırmalı Analiz

- Araç Kullanımı ve MCP Arasındaki Temel Farklar
- 6. MCP: Fırsatlar, Zorluklar ve Gelecek
- 7. Sonuç ve Soru-Cevap

Search

AI **DEEP LEARNING MACHINE LEARNING PYTHON** KERAS **TENSORFLOW** SCIKIT LEARN

Murat Karakaya Akademi

@MuratKarakayaAkademi • 9.79K subscribers • 380 videos

Hello there! ...more

youtube.com/channel/UCrCxCxTFL2ytaDrDYrN4_eA?sub_confirmation=1 and 7 more links

Customize channel

Manage videos

Home

Videos

Shorts

Live

Playlists

Community

Membership

Created playlists

Sort by

Developing Applications with AI Agents

Automatic Report

Akademi View full playlist View full playlist

Kanal Üyeliği

Automate Your FAO Page

AI Embedded Software

Development

Al Agents and Multi Agent Frameworks

View full playlist

Yapay Zeka ve Yazılım Geliştirme

-YZ Yazılımları Geliştirme -YZ ile Yazılım Gelistirme

Yapay Zeka Destekli Yazılım Gelistirme

View full playlist

Al Embedded Software Development

Al Embedded Software

Development

View full playlist

Automate Your FAO Page

Fonksiyon Cağırma

Yapay Zeka Ajanları

View full playlist

Akıllı İşgörenler Çağı Muhakemeden Eyleme

Bir YZ işgöreni (Al Agent), yalnızca girdi-çıktı üreten sistemlerin ötesinde; muhakeme (reasoning) yeteneği ile otonom (autonomous) kararlar alıp eyleme geçebilen sistemlerdir.

Temel Yetenekleri:

- Niyet Anlama: Kullanıcının karmaşık taleplerini anlar.
- Planlama: Niyete ulaşmak için bir eylem planı oluşturur.
- Araç Kullanımı: Planı uygulamak için dış dünyadaki araçları (API'ler, veritabanları vb.) kullanır.

Örnek Görev:

ASYU Konferansı bu yıl nerede ne zaman yapılacak?

BDM Tabanlı İşgörenlerin Temel Kısıtlılıkları Güçlü Muhakeme, Ancak Kapalı Bir Dünya

BDM'ler, geniş veri kümeleri üzerinde eğitilerek güçlü genel muhakeme yetenekleri kazansalar da doğaları gereği temel kısıtlılıklara sahiptirler.

1. Halüsinasyon (Hallucination):

- Eğitim verilerinde olmayan veya tutarsız bilgilere dayanarak, kulağa mantıklı gelen ancak tamamen yanlış yanıtlar üretebilirler.
- Bu durum, finans, hukuk ve tıp gibi hassas alanlarda kritik bir risktir.

2. Statik ve Güncel Olmayan Bilgi:

- BDM'ler eğitildikten sonra bilgileri statikleşir.
- Yeni olaylar veya bilgilerle güncellenmeleri çok maliyetli ve verimsizdir. Bu da modellerin hızla güncelliğini yitirmesine neden olur.

3. Sınırlı Bağlam Penceresi (Context Window):

• Tek seferde işleyebilecekleri metin miktarı sınırlıdır. Bu, uzun diyaloglarda veya doküman analizlerinde bağlam kaybına yol açar.

4. Diğer Sorunlar:

Eğitim verilerindeki önyargıları (bias) yansıtma ve gizlilik (privacy) endişeleri.

İlk Çözüm: Araç Kullanımı (Tool/Function Calling) YZ'nin Dış Dünyaya Açılan Penceresi

Araç kullanımı, BDM'lerin **harici** sistemlerle arayüz kurarak eğitim verileri dışında kalan **bilgilere erişmesini** ve **eylemler gerçekleştirmesini** sağlayan bir mekanizmadır.

BDM'leri pasif bilgi işlemcilerden, dış dünyayla etkileşime girebilen **aktif** katılımcılara dönüştürür.

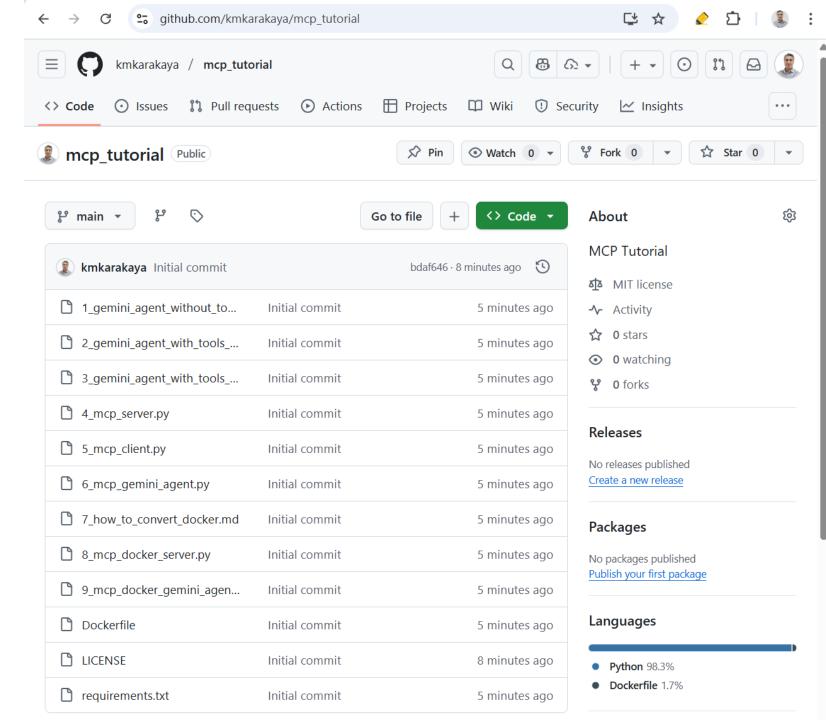
İlk Çözüm: Araç Kullanımı (Tool/Function Calling) YZ'nin Dış Dünyaya Açılan Penceresi

Avantajları:

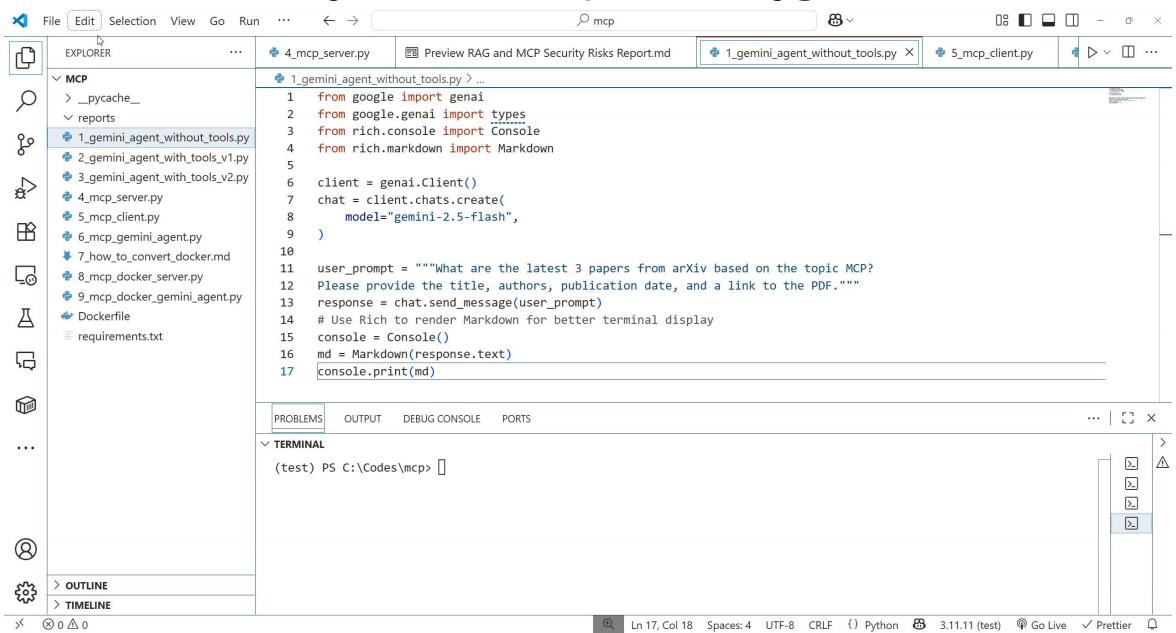
- Dinamik ve Güncel Bilgi Erişimi: Gerçek zamanlı verilere (hava durumu, borsa, müşteri kayıtları) erişim sağlar.
- Eylem Gerçekleştirme: Bir CRM güncelleme, e-posta gönderme gibi gerçek dünya eylemlerini mümkün kılar.
- Halüsinasyon Azaltma: Yanıtları harici ve doğrulanmış kaynaklardan gelen verilerle üreterek halüsinasyon riskini azaltır.

Sunumdaki tüm kodlara ve sunumun kendisine https://github.com/kmkarakaya/mcp_tutorial ulaşabilirsiniz.

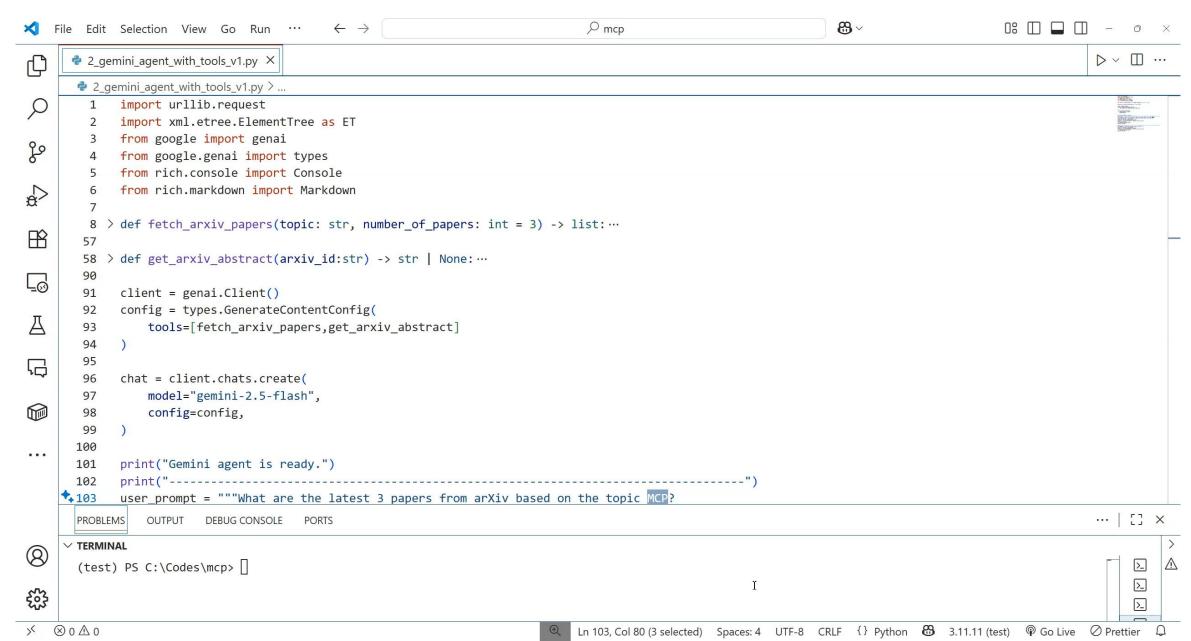

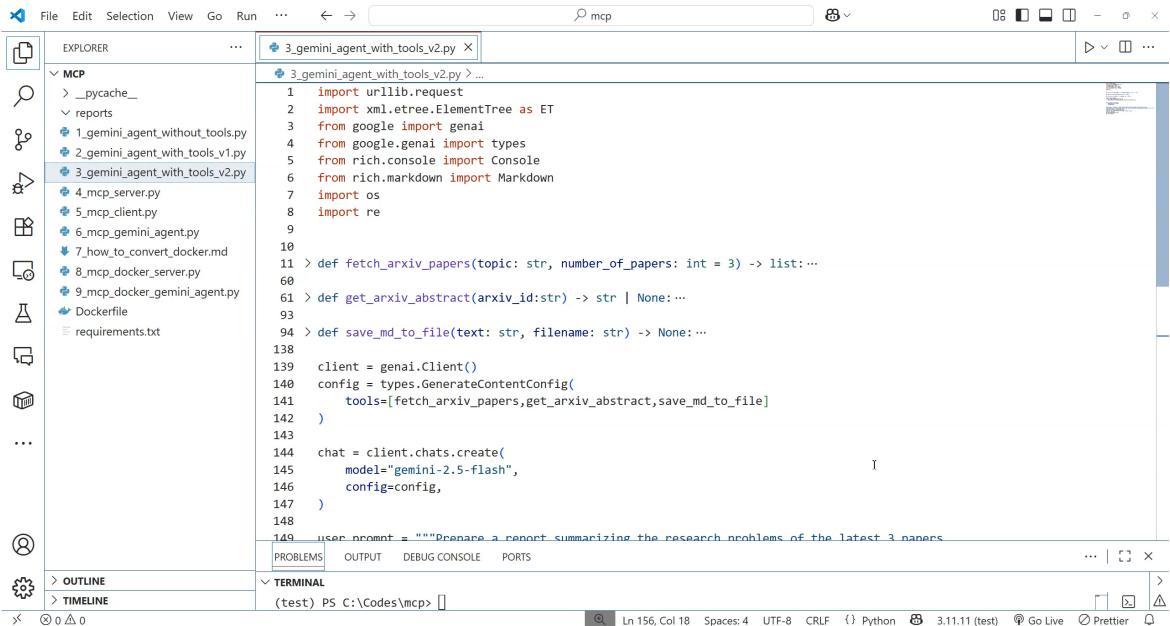
Araç Kullanmayan YZ İşgöreni

Araç Kullanan YZ İşgöreni: Basit Görevler

Araç Kullanan YZ İşgöreni: Karmaşık Görevler

Araç Kullanımının Temel Kısıtlılığı Standart Değil, Bir Entegrasyon Soyutlaması

Araç kullanımı, modelin çıktısını belirli bir **formatta** (genellikle JSON) olmaya "**zorlayan**" bir mühendislik yaklaşımıdır.

Sorun: Sağlayıcıya Özgü Formatlar

- Her BDM sağlayıcısı (OpenAl, Google, Mistral vb.) kendi araç çağırma formatını ve mimarisini geliştirmiştir.
- Bu durum, geliştiricilerin her model için ayrı entegrasyon kodu yazmasını gerektirir.

"N x M Problemi":

- N sayıda farklı BDM'yi, M sayıda farklı araca entegre etmek, N x M adet özel bağlantı katmanı (custom connector) oluşturmayı gerektirir.
- Bu, geliştirme maliyetlerini, karmaşıklığı ve bakım yükünü ciddi şekilde artırmaktadır.
- Bu parçalı ekosistem, ölçeklenebilir ve sürdürülebilir bir çözüm değildir. Bu durum, standart ve güvenli bir protokole olan ihtiyacı doğurmuştur.

Çözüm: Model Bağlam Protokolü (MCP) Entegrasyonun Geleceği: "YZ için USB-C Portu"

MCP, Kasım 2024'te Anthropic tarafından tanıtılan, BDM'lerin harici araçlar, veriler ve hizmetlerle entegrasyonunu standartlaştırmak için tasarlanmış açık kaynaklı (open-source) bir protokoldür.

Temel Amaç: Araç kullanımının yarattığı "N x M" entegrasyon problemini ortadan kaldırarak, yapay zeka ekosistemi için "tak-çalıştır" (plug-and-play) bir mimari oluşturmak.

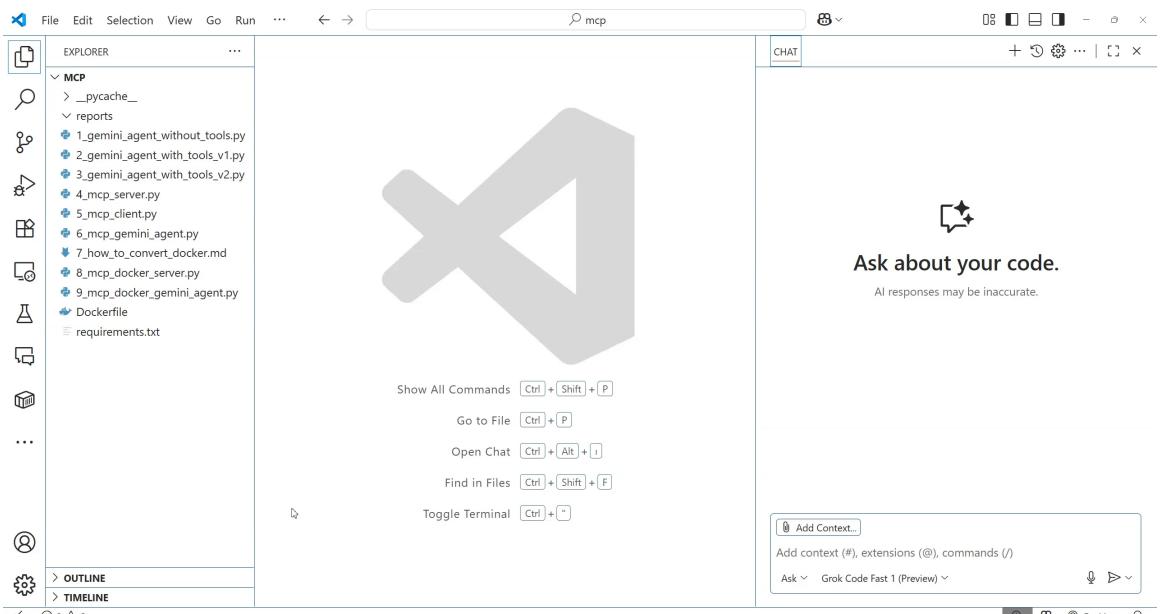
Çözüm: Model Bağlam Protokolü (MCP) Entegrasyonun Geleceği: "YZ için USB-C Portu"

Geliştirici ve Destekçiler:

- Geliştiren: Anthropic.
- Benimseyenler: OpenAl Google, Claude gibi büyük BDM sağlayıcıları tarafından hızla benimsenmiştir.
- **Ekosistem:** VS Code, Cursor, Zed, Replit, Sourcegraph gibi IDE'ler ve kodlama platformları da desteklemektedir.

Bu geniş endüstri desteği, MCP'nin standart olma potansiyelini güçlendirmektedir.

VS CODE için MCP Sunucuları

MCP Mimarisi ve Bileşenleri Dağıtık ve Modüler Bir Mimari

MCP, üç ana bileşenden oluşan bir istemci-sunucu (client-server) mimarisine dayanır. Bu yapı, ana uygulamayı ve araçları birbirinden ayırır.

- 1. Ana Bilgisayar (Host):
- 2. İstemci (Client):
- 3. Sunucu (Server):

MCP Mimarisi ve Bileşenleri Dağıtık ve Modüler Bir Mimari

1. Ana Bilgisayar (Host):

- Kullanıcının etkileşimde bulunduğu ana YZ uygulamasıdır (örn. Claude Desktop, VS Code, ya da Uygulamamızın çalıştığı sunucu).
- BDM'yi içerir, istemcileri yönetir ve güvenlik politikalarını uygular.

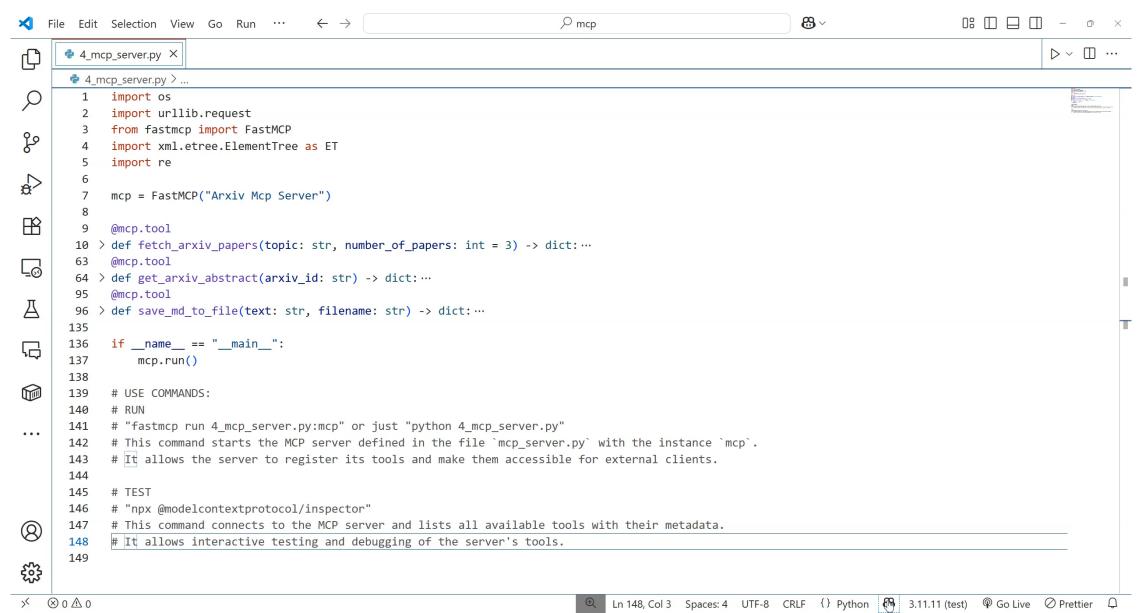
2. MCP İstemci (Client):

- Ana bilgisayar içinde yer alır ve her bir sunucuya bire bir (1:1) bağlantı kurar.
- BDM'den gelen istekleri protokole çevirir ve sunucudan gelen yanıtları BDM'ye iletir.

3. MCP Sunucu (Server):

- Dış dünyadaki veri ve araçları sağlayan harici hizmettir.
- Yerel bir süreç (dosya sistemi) veya uzak bir API olabilir.
- Her sunucu tek bir alana odaklanır (örn. TODO listesi, dosya sistemi), bu da sistemin karmaşıklığını azaltır (Separation of Concerns).

MCP Mimarisi ve Bileşenleri MCP **Sunucusu** Oluşturma ve Testi

MCP Mimarisi ve Bileşenleri

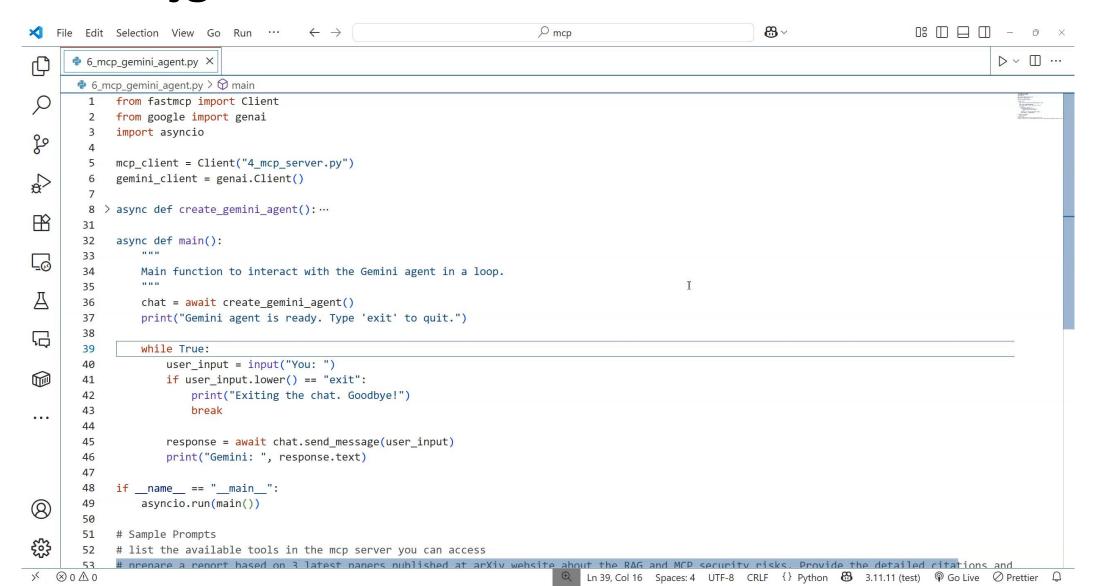
MCP **İstemcisi** Oluşturma

```
X
                                                                                                                                                                                                              83 ~
                \equiv
                                                                                                          \leftarrow \rightarrow
                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             ▷ ~ □ …
                          4_mcp_server.py
                                                                                                      5_mcp_client.py X
                            5_mcp_client.py > ...
                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               DESCRIPTION OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE PARTY OF THE
                                                    import asyncio
                                                    from fastmcp import Client
 90
                                                    client = Client("4_mcp_server.py")
                                                    # Example of calling a tool defined in the server
                                                    # fetch arxiv papers(topic: str, number of papers: int = 3)
                                                    async defr call_tool_fetch(topic: str, number_of_papers: int):
 田
                                                                   async with client:
                               10
                                                                                  result = await client.call tool("fetch arxiv papers",
                                                                                                                                                                                                            {"topic": topic,
                               11
 12
                                                                                                                                                                                                                "number_of_papers": number_of_papers})
                                                                                  print(result.structured_content)
                               13
                               14
                                                    asyncio.run(call_tool_fetch("MCP", 3))
                               15
 口
 ...
                             PROBLEMS
                                                                   OUTPUT
                                                                                                  DEBUG CONSOLE
                                                                                                                                                         PORTS
                      ∨ TERMINAL
                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    >_
                            (test) PS C:\Codes\mcp>
 (8)
                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   >_
                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    >_
565
              ⊗ 0 △ 0
                                                                                                                                      Ln 15, Col 39 Spaces: 4 UTF-8 CRLF {} Python 😝 3.11.11 (test)

    ⊘ Prettier

Go Live
```

MCP ile BDM Entegrasyonu YZ İşgörenlerinin MCP Sunucusunu Kullanması

Araç Kullanımı x MCP İki Farklı Yaklaşım, Tek Bir Hedef

Özellik	Araç Kullanımı (Function Calling)	Model Bağlam Protokolü (MCP)	
Mimari	Monolitik (monolithic) - Araçlar uygulama içine gömülüdür.	Dağıtık (distributed) - Araçlar harici sunucularda çalışır.	
Standartlaşma	Sağlayıcıya özgü (vendor-specific) - Her BDM'nin kendi formatı vardır.	Açık Standart (open standard) - Her model ve araç uyumlu olabilir.	
Bağlam Yönetimi	Tek seferlik istek-yanıt döngüsü - Bağlamın devamlılığı zordur.	Durumlu (stateful) oturum - Uzun diyaloglarda bağlamı korur.	
Geliştirme Karmaşıklığı	Uygulama bazında düşük, ancak her entegrasyon için yüksek.	Başlangıçta daha karmaşık, ancak ölçeklendikçe kolaylaşır.	
Güvenlik	Uygulama bağımlı - Her geliştirici kendi önlemini almalıdır.	Protokol odaklı - Ana bilgisayar (host) izinleri merkezden yönetir.	
Yeniden Kullanılabilirlik	Düşük - Araçlar tek bir uygulamaya sıkı sıkıya bağlıdır.	Yüksek - Bir MCP sunucusu birçok farklı istemci tarafından kullanılabilir.	

Karşılaştırmalı Analiz: Araç Kullanımı vs. MCP İki Farklı Yaklaşım, Tek Bir Hedef

Özellik	Araç Kullanımı (Function Calling)	Model Bağlam Protokolü (MCP)
Mimari	Monolitik (monolithic) - Araçlar uygulama içine gömülüdür.	Dağıtık (distributed) - Araçlar harici sunucularda çalışır.
Standartlaşma	Sağlayıcıya özgü (vendor-specific) - Her BDM'nin kendi formatı vardır.	Açık Standart (open standard) - Her model ve araç uyumlu olabilir.
Bağlam Yönetimi	Tek seferlik istek-yanıt döngüsü - Bağlamın devamlılığı zordur.	Durumlu (stateful) oturum - Uzun diyaloglarda bağlamı korur.
Geliştirme Karmaşıklığı	Uygulama bazında düşük, ancak her entegrasyon için yüksek.	Başlangıçta daha karmaşık, ancak ölçeklendikçe kolaylaşır.
Güvenlik	Uygulama bağımlı - Her geliştirici kendi önlemini almalıdır.	Protokol odaklı - Ana bilgisayar (host) izinleri merkezden yönetir.
Yeniden Kullanılabilirlik	Düşük - Araçlar tek bir uygulamaya sıkı sıkıya bağlıdır.	Yüksek - Bir MCP sunucusu birçok farklı istemci tarafından kullanılabilir.

Temel Çıkarım: Araç kullanımı, BDM'nin "*ne yapacağına karar vermesini*" sağlarken, MCP "*bu kararı nasıl standart ve güvenli bir şekilde uygulayacağını*" yöneten bir çerçeve sunar

MCP'nin Avantajları ve Fırsatları Standardizasyon, Otonomi ve Güvenlik

1. Entegrasyon Probleminin Çözümü:

• "N x M" problemini ortadan kaldırarak YZ entegrasyonlarını standartlaştırır. Bir kez yazılan bir MCP sunucusu, tüm uyumlu istemcilerle çalışabilir. Bu, geliştirme maliyetlerini ve süresini ciddi oranda azaltır.

2. Artırılmış Otonomi ve Yetenek:

• BDM'lerin CRM güncelleme, gerçek zamanlı veri analizi veya karmaşık hesaplamalar gibi görevleri otonom olarak gerçekleştirmesini sağlar.

MCP'nin Avantajları ve Fırsatları Standardizasyon, Otonomi ve Güvenlik

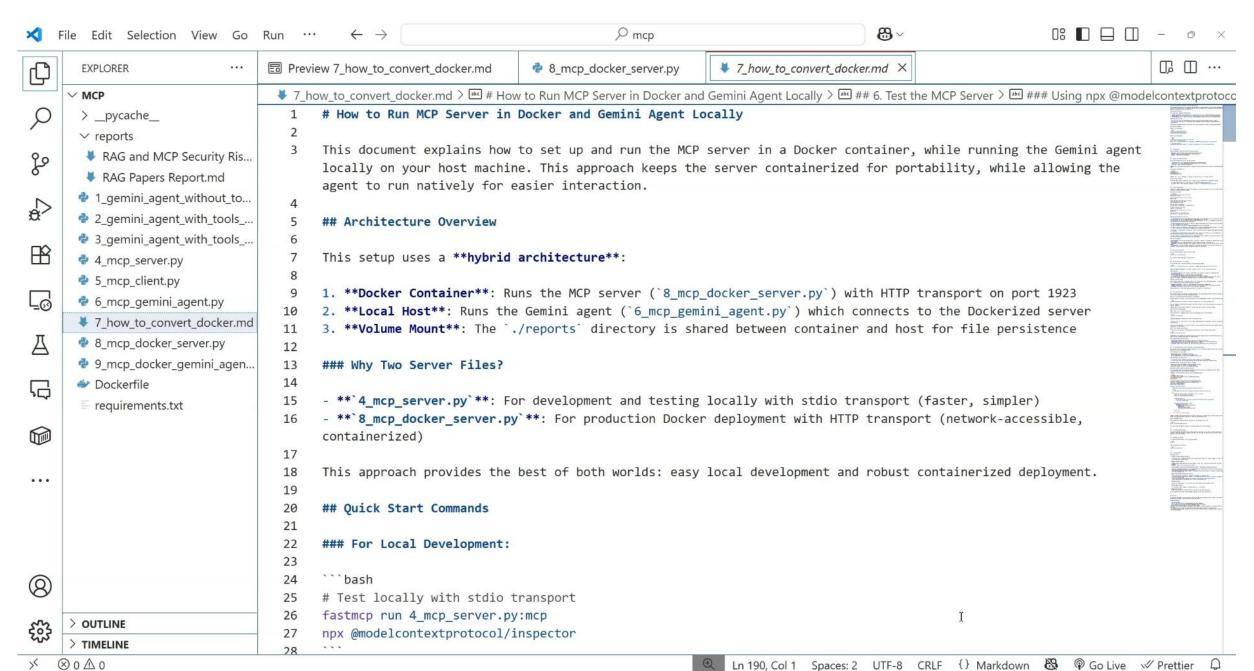
3. Gelişmiş Güvenlik Modeli:

 Geleneksel araç kullanımına kıyasla daha güvenli bir model sunar. Ana bilgisayar (host), izin denetimini merkezi olarak yöneterek hassas verilere erişimi ve komut çalıştırmayı kontrol altında tutar.

4. Yeniden Kullanılabilirlik ve Bakım Kolaylığı:

• Dağıtık mimarisi sayesinde, araçlar (sunucular) farklı uygulamalarda yeniden kullanılabilir ve bağımsız olarak güncellenebilir.

Docker üzerinden MCP Sunucusunu Kullanma

MCP'nin Kısıtlılıkları ve Zorlukları Dikkate Alınması Gerekenler

1. Başlangıç Karmaşıklığı:

• Geleneksel (monolitik) araç kullanımına göre, ayrı sunucu süreçleri çalıştırmayı gerektirdiği için daha karmaşık bir başlangıç ve yönetim süreci vardır. Özellikle basit uygulamalar için ek bir yük oluşturabilir.

2. Potansiyel Gecikme (Latency):

• Protokolün getirdiği ek soyutlama katmanı ve ağ iletişimi, potansiyel bir gecikme ek yüküne (overhead) neden olabilir. Düşük gecikme gerektiren gerçek zamanlı uygulamalar için bu bir endişe kaynağı olabilir.

MCP'nin Kısıtlılıkları ve Zorlukları Dikkate Alınması Gerekenler

3. Yeni Güvenlik Riskleri:

- Harici kod çalıştırma yeteneği doğası gereği risklidir.
- Kötü niyetli sunucular aracılığıyla yetkisiz komut enjeksiyonu (command injection) veya "kafası karışmış vekil" (confused deputy) gibi yeni saldırı vektörleri ortaya çıkabilir.
- Protokol güvenlik prensipleri sunsa da, bunların doğru bir şekilde uygulanması geliştiricinin sorumluluğundadır.

Sonuç ve Gelecek Perspektifi YZ Entegrasyonunda Yeni Bir Dönem

Ana Çıkarımlar:

- BDM'lerin doğal kısıtlılıkları (halüsinasyon, güncellik eksikliği), onları dış dünyaya bağlama ihtiyacını doğurmuştur.
- Araç kullanımı bu ihtiyaca ilk yanıt olmuş, ancak standartlaşma eksikliği "N x M" problemini yaratmıştır.
- MCP, bu problemi çözmek için tasarlanmış, dağıtık mimariye sahip açık kaynaklı bir standarttır.
- Araç kullanımı "ne yapılacağını", MCP ise "bunun nasıl yapılacağını" tanımlayan, birbirini tamamlayan katmanlardır.

Sonuç ve Gelecek Perspektifi YZ Entegrasyonunda Yeni Bir Dönem

MCP'nin Geleceği:

- Anthropic, OpenAl ve Google DeepMind gibi endüstri devlerinin desteğiyle YZ için evrensel bir standart olma potansiyeli taşımaktadır.
- Kullanım alanlarının, basit sohbet arayüzlerinin ötesine geçerek entegre geliştirme ortamları (IDE'ler), robotik ve ev otomasyonu gibi alanlara yayılması beklenmektedir.
- MCP, daha akıllı, otonom ve entegre YZ işgörenlerinin gelişimini hızlandıracaktır.

Sunum boyunca gösterdiğiniz ilgi ve sabır için teşekkür ederim.

Fikirlerinizi, yorumlarınızı ve sorularınızı dinlemek için sabırsızlanıyorum.

Tesekkürler

İrtibat için

https://www.muratkarakaya.net/

murat.karakaya@tedu.edu.tr

kmkarakaya@gmail.com

https://www.youtube.com/c/muratkarakayaakademi

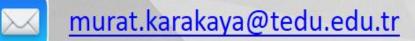
https://www.linkedin.com/in/muratkarakaya/

Soru Ve Yorumlar

kmkarakaya@gmail.com

https://www.youtube.com/c/muratkarakayaakademi

https://www.linkedin.com/in/muratkarakaya/

